

From: Ernst Hirsch Ballin <Ballin@uvt.nl>

Sent: Sunday, October 4, 2015 2:25 PM

To: mfagumbs

Cc: Ernst Hirsch Ballin

Subject: Re: Advies Sint Maarten

Geachte heer Gumbs,

De vliegreis naar Boston gaf mij volop gelegenheid de notitie van Arjen van Rijn te lezen. Over dit onderwerp heb ik mij ook als hoogleraar constitutioneel recht in publicaties uitgesproken, evenals vakgenoten. U kunt daaruit afleiden dat mijn advies op geen enkele manier van doen heeft met persoonlijke gevoelens over de ontwikkelingen in de Sint-Maartense politiek.

Het door mijn collega gegeven overzicht van de situatie in de Sint-Maarten was heel nuttig. Zijn opvatting weerspiegelt traditionele, historisch georiënteerde beschouwingen over het ontbindingsrecht in het Nederlandse constitutionele bestel.

De constitutionele praktijk van de afgelopen eeuw en de actuele constitutionele theorie zijn echter anders. De 19de eeuwse praktijk van conflictontbindingen, die voortkwamen uit de gedachte dat de ministers een eigen, in het bijzonder aan hun koninklijke benoeming ontleende legitimatie hadden, bestaat allang niet meer. De constitutionele bevoegdheid van de regering tot ontbinding kan alleen nog worden uitgeoefend binnen de kaders van het parlementaire bestel, d.w.z. zonder de exclusief parlementaire legitimatie van de regeermacht aan te tasten.

Ik licht dat kort toe, mij beperkend tot de kern van de zaak.

Van het recht van Kamerontbinding wordt alleen nog gebruik gemaakt - en behoort, nu anders dan in het verleden een kabinet niet meer over een eigen koninklijke legitimatie, maar alleen over een parlementaire legitimatie beschikt, alleen nog maar gebruikt te worden gemaakt - wanneer de *meerderheid* in de Kamer aanvaardt of wenst dat het kabinet dat doet. Soms wordt daartoe een korte kabinetsformatie uitgevoerd, die leidt tot een korte ambtsperiode van een kabinet met beperkt mandaat waaronder het voorbereiden van nieuwe verkiezingen (zoals het derde kabinet-Balkenende); soms zijn het summier consultaties die leiden tot het aanblijven van een demissionair kabinet, al dan niet van gewijzigde samenstelling (zoals het vijfde kabinet-Colijn in 1939, het eerste kabinet-Rutte in 2012, het tal van andere daartussen), eveneens met een mandaat om door ontbinding tot nieuwe verkiezingen over te gaan. De weg voor de Kamerontbinding wordt in alle gevallen vrijgemaakt door het aanbieden van ontslag door het kabinet dat zijn meerderheid heeft verloren.

In deze situatie heeft de Gouverneur een rol als bewaker van het constitutionele proces. De constitutioneel vereiste gang van zaken is naar mijn oordeel dat de ministers die blijkens de uitspraak

van de Staten het vertrouwen van de meerderheid in het parlement hebben verloren, hun ontslag aanbieden. De Gouverneur zal deze ontslagaanvragen in beraad houden (tenzij het gaat om een breuk die van dien aard is dat sommige ministers onmiddellijk ontslag moet worden verleend, zoals in Nederland in 2003 en begin 2010 het geval was) en vervolgens nagaan welke uitweg door een meerderheid van de Staten wordt gedragen. Dat kan de vorming van een nieuw kabinet zijn dat het vertrouwen van de meerderheid geniet, eventueel met een beperkt mandaat, maar ook een verzoek aan zittende ministers om aan blijven in afwachting van nieuwe verkiezingen (waartoe dan de Staten moeten worden ontbonden).

Graag hoop ik dat deze aantekeningen voor u en andere betrokkenen van nut zijn. Mocht u deze willen delen met minister Dennis Richardson en de Gouverneur, dan ben ik daar graag mee akkoord.

Met vriendelijke groeten,

E.M.H. Hirsch Ballin

Sent from my iPad

Prof. Dr. Ernst M.H. Hirsch Ballin

Professor of Dutch and European Constitutional Law (Tilburg University)

Professor of Human Rights Law (University of Amsterdam)

Advies Sint Maarten 6 oktober 2015

Prof. mr. C.A.J.M. Kortmann

Dit advies betreft de vraag of de gouverneur van Sint Maarten bevoegd is (vooralsnog) zijn medewerking te weigeren aan een besluit tot ontbinding van de Staten, voorgesteld door de minister-president, nadat de Staten een motie van wantrouwen tegen het kabinet hadden aangenomen

Het advies is, ook gezien de korte termijn waarbinnen het wordt uitgebracht, beknopt.

Er staan mij twee reeds uitgebrachte adviezen ter beschikking. Een van de heer A. van Rijn, een van de heer E. Hirsch Ballin.

1. Vooropgesteld gesteld zij dat de Staatsregeling een geschreven vertrouwensregel (art. 33) en het ontbindingsrecht (Art 59) kent. De voorgestelde ontbinding, waarover nu meningsverschil is, zou plaatsvinden na toepassing van de vertrouwensregel. Immers, de Staten hebben het vertrouwen in het kabinet Gumbs opgezegd. Er zou sprake zijn van wat meestal een conflictsontbinding wordt genoemd. Dit is van origine dé klassieke ontbinding. Naar het oordeel van de gouverneur en de heer Hirsch Ballin zou een dergelijke ontbinding ongeoorloofd zijn. De heer van Rijn acht deze geoorloofd.
2. Ik deel het goed gemotiveerde standpunt van de heer van Rijn. Zijn verwijzingen naar de literatuur herhaal ik hier niet. Ik onderschrijf deze wel.
3. Al is in Nederland de conflictsontbinding in de praktijk in onbruik geraakt, vooral als gevolg van de invoering van het stelsel van evenredige vertegenwoordiging in 1917 en de daaruit voortgevloeide partijpolitieke versplintering van de Tweede Kamer, de staatsrechtelijk bevoegde ambten hebben bij de grondwetsherziening van 1983 de conflictsontbinding bepaald niet uitgesloten en de meerderheid van de doctrine deelt dit standpunt. Zie daarvoor het advies van Van Rijn.
4. De argumentatie van Hirsch Ballin overtuigt niet. Het feit dat in Nederland een conflictsontbinding al decennia lang niet heeft plaatsgevonden, is niet te beschouwen als een aanduiding van een rechtsregel. Een feit is geen norm. Zo is in Nederland ook decennia lang geen motie van wantrouwen tegen een geheel kabinet aangenomen. Dit betekent niet dat een dergelijke motie daarmee staatsrechtelijk ongeoorloofd zou zijn geworden. Ook hier is een feit geen norm. Voor Sint Maarten geldt dat ook. Zijn

parlementair stelsel is nagenoeg een kopie van het Nederlandse, met andere politieke verhoudingen.

Opvallend in het advies is de verwijzing naar koninklijke kabinetten. Die bestaan reeds meer dan een eeuw niet meer in Nederland. Nieuw gevormde kabinetten moeten door ten minste de meerderheid van de kamer worden gesteund of gedoogd. Dat zegt echter niets over de geoorloofdheid van een (conflicts)kamerontbinding onder ministeriële verantwoordelijkheid, als die steun of dat gedogen wegvalt. Het kabinet kan een beroep op de kiezers doen. Als de kamer 'slaat', mag de regering 'terugslaan'. Eveneens opvallend is dat het advies van Hirsch Ballin de gouverneur kennelijk belast acht met de bewaking van het constitutionele proces (wat dat ook moge zijn) en hem bevoegd acht te handelen zonder dekking van een minister. Dat doet denken aan vroeger handelen van de koning. Deze rol komt de gouverneur als landsorgaan niet toe. In Nederland heeft een enkeling ook de koning wel een rol als bewaker van het constitutionele proces toegedacht. Deze opvatting is naar mijn oordeel niet te rijmen met de ministeriële verantwoordelijkheid. Het is niet aan de koning te bepalen wat juist is naar constitutioneel recht. Dat doen de regering, ministers, de Kamers (de Staten) en onder omstandigheden rechters.

5. Ontbinding geschiedt bij landsbesluit. De gouverneur handelt daarbij als landsorgaan onder verantwoordelijkheid van een of meer ministers. Evenmin als in Nederland met de koning het geval is, mag de gouverneur eigenstandig handelen, zonder dat een minister daarvoor de verantwoordelijkheid kan nemen. De gouverneur en de minister zijn als het ware een.
6. In de onderhavige situatie keert de gouverneur zich als landsorgaan tegen de minister-president. Dit is constitutioneel niet geoorloofd. Wellicht is te verdedigen dat de gouverneur dit zou mogen doen als een of meer ministers het recht ernstig zouden schenden, maar daarvan is hier geen sprake. De ministers wensen enkel een staatsrechtelijk aan de regering toekomende bevoegdheid te gebruiken. Als zij dit wensen, zal de gouverneur moeten meewerken.
7. De brief van de gouverneur aan de minister-president, die mij zojuist bereikt, stelt dat de ministers van het kabinet-Gumbs ontslag moeten aanbieden en alleen de lopende zaken zouden mogen afhandelen. Ontbinding valt daar niet onder, aldus de brief. Dit standpunt is alleen juist als een conflictsonbinding als zodanig ongeoorloofd zou zijn. Is die daarentegen geoorloofd, en dat is het standpunt van Van Rijn, van, zo is mij inmiddels gebleken prof. dr. J.Th.J.van den Berg, en van mij, dan bieden de ministers vanzelfsprekend geen ontslag aan. De bepaling in de Staatsregeling die het wantrouwensvotum regelt bevat dan ook impliciet het volgende voorbehoud.....'tenzij tot

ontbinding van de Staten wordt overgegaan'. Zo wordt in Nederland ook steeds de ongeschreven vertrouwensregel geformuleerd.

8. Uit de mij ter beschikking staande stukken blijkt dat ook de heer P-H Donner advies heeft uitgebracht. Ik ken dat advies niet en weet niet in welke kwaliteit hij dat heeft gedaan.

Het voorgaande is geformuleerd zonder enig belang mijnerzijds bij het ontstane meningsverschil. Het bevat geen politieke overwegingen en geeft naar mijn oordeel het positieve staatsrecht correct weer.

Heilig Landstichting, 6 oktober 2015

Prof. mr. C.A.J.M. Kortmann

Aan de Minister-President van Sint Maarten
De heer M.F.A. Gumbs
Government Administration Building
Clem Labega Square
Philipsburg
Sint Maarten

Den Haag, 2 oktober 2015

Geachte heer Gumbs,

1. Aanleiding advies

Op 30 september jl. hebben drie Statenleden van de regeringscoalitie de steun aan uw kabinet ingetrokken en samen met de vijf leden van de oppositie in de Staten een motie van wantrouwen tegen uw kabinet aangenomen. Deze motie werd aldus gesteund door een meerderheid in de Staten. Het gevolg was dat uw kabinet niet meer over het vereiste parlementair vertrouwen beschikte.

De acht leden van de Staten die de motie ondersteunden hebben de Gouverneur nog diezelfde dag laten weten overeenstemming te hebben bereikt over de formatie van een nieuw kabinet dat kan rekenen op een parlementaire meerderheid en hem verzocht om de daarvoor benodigde stappen te ondernemen.

U en uw kabinet zijn van oordeel dat er aanleiding bestaat het conflict aan de kiezers voor te leggen. U bent voornemens om met het oog daarop tot ontbinding van de Staten over te gaan, met daaraan gekoppeld nieuwe verkiezingen voor de Staten op 8 december 2015.

U heeft aangegeven dat de Gouverneur dit niet wenselijk acht en vooralsnog het hem voorgedragen landsbesluit tot ontbinding van de Staten niet heeft ondertekend.

2. Vraagstelling

Naar aanleiding hiervan heeft u mij gevraagd om advies met betrekking tot de volgende vragen:

1. Kan de regering in de gegeven feitelijke omstandigheden het ontbindingsrecht van de Staten hanteren?
2. Heeft de Gouverneur de bevoegdheid om te weigeren het landsbesluit tot ontbinding van de Staten te ondertekenen?

Ik bericht u als volgt.

3. Ad 1: Kan de regering in de gegeven feitelijke omstandigheden het ontbindingsrecht van de Staten hanteren?

Het parlementair stelsel, zoals wij dat in alle delen van het Koninkrijk kennen, is gebaseerd op de regel dat ministers over het vertrouwen van het parlement dienen te beschikken. Is dat niet langer het geval, dan moet de desbetreffende minister zijn ambt ter beschikking stellen. Deze regel geldt zowel voor elke minister inclusief de minister-president individueel als voor alle ministers gezamenlijk (het kabinet). Voor Sint Maarten is deze regel verankerd in artikel 33 lid 2 van de Staatsregeling. Door middel van deze regel hebben de Staten de bevoegdheid en de mogelijkheid om een kabinet op elk door hen gewenst tussentijds moment naar huis te sturen.

Deze in artikel 33 lid 2 neergelegde regel staat echter niet op zichzelf. Tegenover het recht van het parlement om aan het kabinet of een individuele minister het vertrouwen te ontnemen, met alle consequenties van dien, staat de autonome bevoegdheid van de regering om het parlement te ontbinden en nieuwe verkiezingen uit te schrijven. Dit ontbindingsrecht is verankerd in artikel 59 van de Staatsregeling, zulks in navolging van de Nederlandse Grondwet, waarin het ontbindingsrecht sinds 1848 is verankerd.

Het ontbindingsrecht is een bevoegdheid van de regering, geen verplichting. De regering kan zelf beslissen of zij in een gegeven situatie van haar bevoegdheid tot ontbinding gebruik maakt. De oorspronkelijke ratio van het ontbindingsrecht is, dat de regering in staat moet worden gesteld een conflict met het parlement ter beoordeling aan de kiezers voor te leggen en hen de gelegenheid te geven zich over het (onderwerp van het) conflict uit te spreken. Het bijzondere van het ontbindingsrecht is dus dat het juist is bedoeld en juist mag worden uitgeoefend in situaties waarin het parlement zijn vertrouwen in het zittende kabinet opzegt. Als het parlement slaat, kan de regering terugslaan.¹ Aldus heeft het ontbindingsrecht een preventieve werking en is het een nuttig wapen om te voorkomen dat het parlement al te snel zijn vertrouwen in een kabinet opzegt. Het kan er namelijk toe leiden dat degenen die het vertrouwen opzeggen zelf na de verkiezingen verzwakt of helemaal niet meer terugkeren. De uitkomst van verkiezingen is per definitie onzeker. Dit zou ertoe moeten leiden dat het parlement er goed over nadenkt of het bereid is dit middel in te zetten, want het weet niet hoe de regering zal reageren. Vertrouwensregel en ontbindingsrecht vormen aldus twee zijden van één medaille. Tezamen creëren zij checks and balances. Uiteindelijk komt dit de stabiliteit van het systeem ten goede.²

Hoewel uitdrukkelijk bedoeld als middel om een conflict aan de kiezers te kunnen voorleggen, heeft het ontbindingsrecht in de loop van de tijd een veel bredere betekenis en toepassing gekregen. Inmiddels is algemeen aanvaard dat het ontbindingsrecht kan worden toegepast in elke situatie waarin het nodig is een impasse te doorbreken of er

¹ C.A.J.M. Kortmann (bewerkt door P.P.T. Bovend'Eert, J.L.W. Broeksteeg, C.N.J. Kortmann en B.P. Vermeulen), *Constitutioneel Recht*, 7e druk, Deventer: Kluwer, 2012, p. 296.

² Zie voor een uitvoerige bespreking van de ontwikkeling van het ontbindingsrecht: Van der Pot (bewerkt door D.J. Elzinga en R. de Lange m.m.v. H.G. Hoogers), *Handboek van het Nederlandse staatsrecht*, 15e druk, Deventer: Kluwer, 2006, p. 639 e.v. Voor de Caribische situatie: A.B. van Rijn, *Staatsrecht van de Nederlandse Antillen*, Deventer: Tjeenk Willink, p. 216 e.v.

behoefte bestaat aan een frisse start.³ In Nederland heeft zich in dat verband zelfs de neiging ontwikkeld om de inschatting of die behoefte er is af te stemmen met het parlement. De doctrine is het er echter ook over eens dat dit nooit leidend kan zijn: het gaat om een oorspronkelijk, exclusief aan de regering toekomend autonoom recht dat niet door het parlement kan worden beperkt.⁴ Daarbij is bovendien van belang dat sprake is van een ongeclausuleerd recht. Noch de Grondwet, noch de Staatsregelingen van de Caribische landen leggen in hun formulering of in hun toelichting ook maar enige inhoudelijke beperking op aan de uitoefening van het ontbindingsrecht. De praktijk van de afgelopen anderhalve eeuw heeft dit ook bewezen: de uitoefening evolueert steeds mee met de concrete behoefte. Los van de eventuele omstandigheid dat een regering zichzelf in een concreet geval bij de uitoefening van de ontbindingsbevoegdheid een beperking oplegt en daarbij wil aansluiten bij praktijken van voorgaande situaties, staatsrechtelijk is er geen inhoudelijke beperking aanwezig en is het ongeclausuleerde karakter van het ontbindingsrecht leidend.

De enige algemeen aanvaarde, meer formele beperking is dat een parlement niet tweemaal ter zake van het zelfde conflict kan worden ontbonden. Dit om te voorkomen dat een herkozen parlement opnieuw naar huis kan worden gestuurd. De wijze waarop regeringen in de huidige tijd tot stand komen, namelijk na aftreden van de eerdere regering en in nauwe afstemming met het parlement, brengt echter met zich dat een herhaling van een eerder conflict zich in de praktijk niet snel zal voordoen zodat ook een tweede ontbinding in verband hiermee niet snel aan de orde zal zijn.⁵

Een en ander betekent dat het er juridisch gezien in de kern niet wezenlijk toe doet om welke reden tot ontbinding van het parlement wordt overgegaan, zolang er maar een reden is van zodanig overtuigende aard dat de regering die politiek voor haar rekening wenst te nemen. Blijkens het concept-ontbindingslandsbesluit dat u mij heeft verstrekt is uw centrale motief om tot ontbinding over te gaan kort gezegd dat een antwoord nodig is op de steeds weer voorkomende praktijk van overlopen en afsplitsingen. In de voorliggende situatie hebben zich wederom enkele Statenleden zonder enige motivering van de regering hebben gedistantieerd en zich ook afgesplitst van de partij waarmee zij aan de verkiezingen hebben deelgenomen. Dit is een fenomeen dat zich sinds 10-10-10 bijna jaarlijks voordoet, een destabiliserend effect heeft en negatieve gevolgen voor de integriteit en kwaliteit van het bestuur en voor het functioneren van het democratisch stelsel. U bent gelet hierop van mening dat de kiezers thans een duidelijke uitspraak moeten kunnen doen, of leden van de Staten het vertrouwen van de bevolking hebben.

Naar mijn oordeel is hier sprake van volstrekt legitieme en overtuigende motieven om in de huidige situatie een ontbinding van de Staten te kunnen dragen. Door het vrije mandaat, dat is neergelegd in artikel 61 lid 3 van de Staatsregeling, kan niet worden verhinderd dat Statenleden in de parlementaire verhoudingen een eigen koers varen, tot en met de uiterste consequentie dat zij zich afsplitsen. De kiezer heeft hierop tussentijds geen invloed en kan de desbetreffende parlementariërs slechts bij de volgende verkiezingen ter verantwoording roepen. Wanneer het gedrag van parlementariërs zulke principiële gevolgen heeft dat in de ogen van de regering de continuïteit en de

³ Van der Pot, a.w., p. 644; Van Rijn, a.w., p. 217.

⁴ Van der Pot, a.w., p. 644/645.

⁵ Kortmann, a.w., p. 298.

kwaliteit van het bestuur in het geding komt, heeft de regering het volste recht om dit gedrag aan het oordeel van de kiezer te onderwerpen. Dit is een in mijn ogen zeer zuivere handelwijze. Het ongeclausuleerde karakter van het ontbindingsrecht staat dit zonder meer toe, maar juist ook gezien de oorsprong van dit instrument, het creëren van de mogelijkheid om een conflict met het parlement aan het oordeel van de kiezer te onderwerpen, acht ik de aanwending van dit recht in de onderhavige situatie ook om de genoemde redenen passend.

Resteert nog de vraag, of aan de uitoefening van het ontbindingsrecht in de weg staat dat er reeds een nieuwe parlementaire meerderheid voor een opvolgende regering klaar staat.

Het ontbindingsrecht is een autonoom recht, dat het tegenwicht vormt van het recht van het parlement om een regering naar huis te sturen. Het staat een regering vrij om het ontbindingsrecht uit te oefenen in situaties waar zij dat om haar moverende redenen noodzakelijk acht. Hieraan zou afbreuk doen, wanneer een parlementaire meerderheid de uitoefening van het ontbindingsrecht door het presenteren van een alternatieve coalitie zou kunnen verhinderen. Daarmee zou de ratio van het ontbindingsrecht worden doorkruist, namelijk het geven van de autonome bevoegdheid aan de regering om een conflict met het parlement "terug te geven" aan de kiezer. In het kader van de checks and balances tussen regering en parlement moet de regering onder alle omstandigheden de vrijheid hebben en houden om dit te doen. Het voorhanden zijn van een meerderheid voor een alternatieve regering kan dan ook niet tot gevolg hebben dat een regering haar ontbindingsbevoegdheid niet meer mag uitoefenen.

Mijn conclusie luidt dat er in de feitelijk voorliggende situatie geen sprake is van omstandigheden die aan een uitoefening door uw regering van het ontbindingsrecht in de weg staan. De motieven waarop de ontbinding komt te rusten zijn volstrekt legitiem. De omstandigheid dat er in de Staten reeds een nieuwe parlementaire meerderheid voor een opvolgende regering klaar staat, kan aan de bevoegdheid van uw regering tot ontbinding geen afbreuk doen.

De regering kan in de gegeven feitelijke omstandigheden haar bevoegdheid tot ontbinding van de Staten hanteren.

4. Ad 2: Heeft de Gouverneur de bevoegdheid om te weigeren het landsbesluit tot ontbinding van de Staten te ondertekenen?

De verhouding tussen parlement en regering en de daarmee verbonden constellaties en beslissingen maken deel uit van de kern van het democratisch stelsel en behoren bij uitstek tot de autonomie van de landen binnen het Koninkrijk.

Binnen de regeringen van de landen zijn de ministers verantwoordelijk. Het regeringshoofd (in Nederland de Koning, in de Caribische landen de Gouverneur als vertegenwoordiger van de Koning) beschikt niet over zelfstandige bevoegdheden. Hij moet – kort gezegd – doen wat de ministers nodig achten. Het regeringshoofd heeft slechts het recht om te worden geraadpleegd, te adviseren en te waarschuwen. De mening van de ministers geeft echter te allen tijde de doorslag. Zij zijn immers degenen die democratische verantwoording afleggen voor het handelen van de regering.

Voor de beslissing om al dan niet over te gaan tot ontbinding van het parlement ligt dat niet anders. Ook voor wat betreft die beslissing geeft de mening van de ministers de doorslag. Zij zijn voor de beslissing verantwoordelijk. De Gouverneur heeft ook in dezen geen zelfstandige bevoegdheid. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat het bij de beslissing tot ontbinding van de Staten anders zou liggen dan bij elke andere beslissing van de regering.⁶

Wel is de Gouverneur tevens vertegenwoordiger van de koninkrijksregering. Uit dien hoofde is hij op grond van artikel 21 Reglement voor de Gouverneur bevoegd om een wettelijke of bestuurlijke maatregel niet vast te stellen wanneer hij die maatregel strijdig acht met het internationale en koninkrijksrecht dan wel belangen waarvan de verzorging of waarborging aangelegenheid van het Koninkrijk is. Maakt de Gouverneur van die bevoegdheid gebruik, dan is hij verplicht hiervan terstond kennis te geven aan de koninkrijksregering, die dan de bezwaren van de Gouverneur, de Raad van State gehoord, toetst. Op grond van enkele conflicten tussen Gouverneur en ministers uit de begintijd van de Nederlandse Antillen - de affaires Van der Meer en De Wit - staat vast dat de Gouverneur deze bevoegdheid met uiterste terughoudendheid dient uit te oefenen. In het sporadische geval dat een Gouverneur weigerde, heeft dit steeds tot een ernstige crisis in de verhoudingen geleid en tot het vaste voornemen dat zo'n situatie zich niet nog eens zou mogen voordoen.

Gegeven de hiervoor omschreven positie van de Gouverneur, gegeven de aard van de ontbindingsbevoegdheid als behorend tot de kern van de autonomie, alsmede gegeven de motieven die aan de huidige voorgenomen ontbinding van de Staten ten grondslag liggen acht ik geen enkele reden aanwezig voor de Gouverneur om onder gebruikmaking van zijn bevoegdheid uit hoofde van artikel 21 Reglement voor de Gouverneur een door uw kabinet genomen besluit tot ontbinding van de Staten niet vast te stellen.

Mijn conclusie luidt dat de Gouverneur niet bevoegd is het voorgelegde landsbesluit tot ontbinding van de Staten niet vast te stellen. De Gouverneur moet tekenen, nadat hij eventueel kortstondig van zijn recht om te worden geraadpleegd, te adviseren en te waarschuwen gebruik heeft gemaakt.

Tot zover mijn advies. Tot nadere toelichting ben ik uiteraard steeds bereid.

Hoogachtend,



Prof. dr. mr. Arjen van Rijn
(Buitengewoon hoogleraar Staatsrecht en staatkundige vernieuwing aan de University of Curaçao)

⁶ In geheel dezelfde zin: C.A.J.M. Kortmann, a.w., p. 299.

Prof. dr. J.Th.J. van den Berg
W.M. Offringalaan 6
2406JB Alphen aan den Rijn NL
t.: 0031.172.494.372; m.: 00316 2559.2983
e.: jtjvandenbergh@planet.nl

Advies inzake politieke crisis St. Maarten

Alphen aan den Rijn, 8 oktober 2015

Aan de minister-president, M.F.A. Gumbs,

Excellentie,

Ingevolge uw verzoek van 6 oktober heb ik de adviezen van prof mr. A.B. van Rijn alsmede dat van prof mr. C.A.J.M. Kortmann inzake de geoorloofdheid van een landsbesluit tot ontbinding van de Staten van Sint Maarten wegens het wegvallen van de meerderheidssteun in de Staten aan nadere studie onderworpen, gebruik makend van de relevante documenten rond de politieke crisis die mij, ten dele uit onafhankelijke bron, zijn toegezonden.

Daaruit kan ik slechts concluderen dat ik met beide genoemde adviezen volledig overeenstem.

Met gevoelens van hoogachting,

Prof. dr. J.Th.J. van den Berg
Alphen aan den Rijn NL